

РОЛЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ. БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Чуєва С. О.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І.
Харківський національний університет радіоелектроніки,
каф. українознавства, м. Харків, Україна
тел. +38(066) 545-16-00, e-mail: sofiiia.chuieva@nure.ua.

In this work he tells about Oles Honchar – a figure who steadfastly fought for a free and independent Ukraine, who to the last believed in the independence and inviolability of the country. The novel "Cathedral" is analyzed, which is a symbol of spiritual beauty, strength, humanity of the Ukrainian people and how O. Honchar was almost arrested for this novel. Because in Soviet times it was difficult to create, but he did not completely submit to the system, and continued to write new works on current topics, which was heroism in those days.

Олесь Терентійович Гончар народився 3 квітня 1918 року. Дитячі роки його життя припали на добу українського національного відродження, юнацтво – на час, коли те відродження стало розстріляним. А творчість припала на повоєнний та післявоєнний період. Олесь Гончар – видатний український письменник та громадський діяч. Він не тільки поповнив скарбницю сучасної української культури своїми творами, а й дійсно багато зробив для суспільного життя рідної держави. «Україно, твій день гряде!» – одне з найвідоміших гасел О. Гончара, яке в принципі добре характеризує його настрій як митця. Тому сьогодні питання ролі Гончара в українській культурі та літературі залишається актуальним.

Вивченням творчої спадщини Олесь Гончара займався багато науковців. Дослідженням художніх творів займались: О. Бабишкін, І. Драч, М. Жулинський, О. Килимник, В. Коваль, І. Кошелівець, М. Малиновська та інші. Але, незважаючи на значний інтерес науковців до зазначеної проблеми, досі залишаються недостатньо з'ясована роль Олесь Гончара у боротьбі за незалежність та як з цим пов'язана творчість.

Метою роботи є дослідження боротьби Олесь Гончара за незалежність України та його роль в українській культурі та літературі ХХ століття.

Олесь Гончар – це найталановитіший прозаїк, який надійно захищав й допомагав Україні долати труднощі на складному шляху державотворення. Тому ще за життя письменника було достойно оцінено, а по його сконі досі збираються зали шанувальників, відкривають музеї, встановлюють пам'ятники та меморіальні дошки. Таємниця такої популярності Олесь Гончара у його «власній правді» – ідеології гуманізму, яку письменник сповідував усе життя, захищаючи наполегливо, жодного разу не зрадивши, не звернувши з обраного шляху. Серце його філософії: українська мова,

культура, духовність і людина-носії цієї української ідентичності. Він був блискучим промовцем, саме тому міг переконати у своїй правоті будь-кого, зарядити українським інтересом. Усе життя він опікувався національними святинами. Відкрив 1989 року установчу конференцію Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка, Установчий з'їзд Народного руху України, виступав на мітингах і різноманітних демократичних з'їздах, у такий спосіб немов благословляючи всіх на будівництво незалежної України.

У радянські часи творити та писати як ти думаєш, як хочеш, було караючим, але наражаючись на небезпеку О. Гончар продовжував писати про те, як він думає та бачить. Та у 1968 році тричі виходить друком роман «Собор», що є символ мудрості та духовності. У романі собор – це єдність поколінь, минулого і сучасного, історична пам'ять народу, яка не має права на загибель. Знищення собору призведе до знищення людської гідності, а також усієї історії культури українського народу. Однак офіційний успіх тривав недовго, жорсткій критиці був підданий Гончар за цей роман, який присвячувався темі збереження національної духовної спадщини і до початку перебудовчих процесів був вилучений з літературного процесу. Підставою такого ставлення була правдива картина культурного зубожіння і деформацій духовного життя за радянської доби. Автор викрив злочину практику, а саме варварське ставлення до культури і природного середовища в сучасній йому Україні. А російський переклад «Собору» чекав свого часу майже 20 років...

Отже, О. Гончар – неповторний класик письменницької публіцистики другої половини ХХ ст. Центральне місце в його творах посідає Україна, її талановитий народ, що віками пригнічувався різними чужоземними поневолювачами, титанічна боротьба за волю якого увінчалася здобутком незалежності своєї держави в 1991 р., до чого чимало зусиль гострим публіцистичним словом доклав письменник. З його ім'ям пов'язане наше національне відродження. Тобто Гончар зробив великий внесок в українську культуру і літературу, а саме у незалежність нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Badeeva, L. I., & Kovalenko, E. A. (2017). Complex of educational and methodical support of the discipline «History of Ukrainian culture in the context of the world» bachelor training of all specialties and specializations.
2. Bouquet, E. (2018, April 4). Oles Honchar: literary genius of the twentieth century. Ukrainian interest. Retrieved from <https://uain.press/articles/oles-gonchar-literaturnyj-genij-hh-stolittya-777777>
3. Nikolenko, O. (2021, April 3). How Oles Honchar changed Ukrainian literature and what can be learned from it. UA: CULTURE. SOCIAL CULTURE. Retrieved from <https://suspilne.media/47915-ak-oles-goncar-zminiv-ukrainsku-literaturu-ta-cogo-v-nogo-mozna-navcitis/>